

COVID-19aren inpaktua EAEko Kultura- eta Sormen-Industrietan

LABURPEN
EXEKUTIBOA

| LABURPEN EXEKUTIBOA

2020ko urtarrilaren 1etik abenduaren 31ra bitarteko aldia –COVID-19aren pandemiak jarduera ekonomikoa gogor erasan zuen aldia–, KSI enpresen kopuruak % 1,45eko atzerakada izan zuen EAEn, 16.886 enpresatik 16.643 enpresara igarota, hau da, 243 enpresako jaitsiera. Jarduera horiekin lotutako enplegua 33.982 enplegutik 33.419 enplegura igaro zen, hau da, % 1,66ko murrizketa (563 enplegu).

Pandemiak KSI enpresen kopuruan izan zuen inpaktu orokorra euskal ekonomiaren enpresen multzoarena baino zertxobait handiagoa izan zen. Ondorioz, euskal ekonomia osoaren gain enpresen kopuruari dagokionez duen pisua 0,06 portzentaje-puntuan murriztu da, eta, hori horrela, % 10,97tik % 10,91ra igaro da. KSI jarduerari lotutako enplegua % 3,69 izatetik % 3,67 izatera igaro zen euskal ekonomiaren enpresen enplegu osoan, eta 0,02 portzentaje-punturen murrizketa da hori.

Enpresen kopurua aztertzen badugu, **sormen-industriek** gehiago nabaritu zuten beherakada hori, % 2,11, hain zuzen ere, batez ere **Hizkuntzaren industriak** eta **Arkitektura** esparruetan izandako jaitsierarengatik. Aitzitik, **Diseinua** eta **Publizitatea** esparruetako jarduerak enpresak gehitu zituzten pandemia-garaian.

Kultura-jarduerak % 0,56eko beherakada izan zuten, **Liburuak eta Prentsa**, **Arte eszenikoak**, eta **Ondarea, Museoak, Artxiboak eta Liburutegiak** esparruetako enpresek izandako murrizketaren eraginez. Haatik, **Ikus-entzunezkoak eta Multimedia**, eta **Musika** esparruak hazi egin ziren enpresen kopuruan.

Gainerako jarduera-adarrekin alderatuta eta sektore bakarraren kontsiderazioa ematen badiegu, enpresen kopuruaren jaitsiera handiena duen hirugarren sektorea dira KSIak (243 enpresa). Dena den, portzentajeei gagozkiela, hamabosgarren posturaino jaisten dira KSIak (% 1,4).

KSI enpresek lurralde historikoetan izan duten bilakaerari dagokionez, Bizkaiak erakusten du beherakada handiena (% 1,99), batez ere sormen-jardueretan izandako enpresa-murrizketagatik, hala nola **Arkitekturan** eta **Hizkuntzaren industrietan**. Arabak, **Liburuak eta Prentsa**, eta **Ondarea**,

Museoak, Artxiboak eta Liburutegiak esparruetan izandako beherakadaren ondoriozko % 0,88ko portzentajezko galerarekin, gorakada erakusten du **Ikus-entzunezkoak eta Multimedia, Publizitatea** eta **Musika** esparruetan. Gipuzkoak enpresen % 0,84ko jaitsiera izan zuen **sormen-jardueren** barruko **Modaren fabrikazioa** esparruan izandako murrizketarengatik batik bat, eta **Liburuak eta Prentsa** esparruagatik **kultura-jardueren** kasuan.

Pandemiak ez zion bereziki eragin izaera juridikoari KSletan. Horrela, enpresen % 60,9k pertsona autonomoaren formula erabiltzen dute, eta horrek % 1,3ko aldakuntza dakar 2019arekin alderatuta. **Kultura-jardueren** kasuan, % 4,1eko murrizketa ikusi daiteke sozietate anonimoetan eta % 3,8koa lan-sozietateetan. **Sormen-jardueretan**, lan-sozietateek % 0,6 galdu zuten eta, kontrapartida gisa, sozietate kooperatiboak % 6,5 gehitu ziren jarduera propioetan.

KSletako enpleguaren beherakadari dagokionez (563 enplegu), **kultura**-industriari zor zaie jaitsieraren erdia baino gehiago (309 enplegu, % 1,50) **Arte eszenikoetako** jardueren beherakadagatik (232 enplegu) eta **Liburuak eta Prentsa** esparruko jarduera propioen beherakadagatik (118 enplegu). Haatik, **Ikus-entzunezkoak eta Multimedia** sektoreak % 2,91ko aldakuntza positiboa erakusten du (174 enplegu).

Sormen-industriari dagokienez, termino absolututan beherakada txikiagoa izan bazuten ere (254 enpresa), handiagoa izan izen portzentajetan (% 1,89), **Publizitatea** eta **Hizkuntzaren industriak** esparruetako jardueren ondorioz gehienbat (111 enplegu eta 105 enplegu, hurrenez hurren).

Enplegu-datuak jarduera-adarren arabera aztertuta 2021eko urtarrilaren 1ean, KSI enplegua **Jarduera profesional zientifiko eta teknikoak**, eta **Ikus-entzunezkoak, irratia, telebista eta informatika** adarretan kontzentratzen da (11.143 enplegu eta 8.260 enplegu, hurrenez hurren), eta enpleguaren guztizkoaren % 58 batzen dute bien artean. **Jolas- eta kultura-jarduerak** (5.184 enplegu), **Manufakturakoek** (3.974 enplegu) eta **Hezkuntza-arlokoek** (3.577 enplegu) **Merkataritza-arlokoekin** batera (1.281 enplegu) osatzen dute enpleguaren guztizkoa.

Ikuspegi horretatik, **Jarduera profesional, zientifiko eta teknikoak** (285 enplegu) eta **Jolas- eta kultura-jarduerak** (169 enplegu) dira bere enpleguan murrizketa handiena jasan dutenak. **Hezkuntza-jardueren, merkataritza-jardueren eta manufaktura-jardueren** beherakadarekin (103 enplegu, 60 enplegu eta 45 enplegu, hurrenez hurren) osatzen da enpleguaren guztizko galera.

Edizioa, ikus-entzunezkoak, irratia, telebista eta informatikako jarduerak soilik izan zuten hazkundea beren enpleguan (99 enplegu) **Ikus-entzunezkoak eta Multimedia** balio-kateko jardueren hazkundera oinarrituta, eta **Musikan** izandako gorakada txikian, hau da, bere **kultura-jardueretan**.

COVID-19ak KSletan izandako inpaktua balioesteko, haien egoera 2020. urtearen hasieran eta amaieran konparatzeaz gain, enpresek urtean zehar jasandako inpaktua ere ebaluatu behar da, argi baitago eragina izan zuela haien posizio ekonomikoan.

Datu partzialak eta orientatiboak dira enpresa txikietarako informazioerik ez dugulako, baina hala eta guztiz ere, **kultura- eta sormen-jardueren** fakturazio-datuetan, ia % 29ko beherakada nabari da **kultura**-sektorean, eta % 32ko beherakada **sormen**-sektorean.

Osagarri gisa, **Gizarte Segurantzarako** afiliazioen azterketa bat egin da, **RR Jolas- eta kultura-jardueren** adarreko erregimen orokorrean zein Langile Autonomoen Erregimen Berezian. Adierazi behar da KSI guztiak ez daudela RR jarduera-adarrean barne hartuta eta KSlen zati ez diren jarduera batzuk, aldiz, barnean hartuta daudela (kirol-jarduerak eta apustu-jarduerak, besteak beste), eta, hori horrela, datuak partzialak dira eta kontu bereziarekin aztertu behar dira.

RR Jolas- eta kultura-jarduerak adarrerako egiaztatzen denez, 17.555 pertsona afiliaturekin hasi zen 2020. urtean, baina abuztuen izan zen 2019ko maiatzetik erregistratutako gutxienekoa, 14.156 pertsona afiliatu (% 19,4). Dena den, ondoren eta bereziki 2021eko abuztutik gorakada bat izan da, eta afiliatioek pandemiaren aurreko balioak gainditzen dituzte horren ondorioz.

Kulturklik atarian bildutako **kultura- eta sormen-jardueri** dagokienez, jaitsiera handia izan zuten pandemiaren ondoriozko murrizketekin aldi berean. Oro har, programatutako jardueren kopurua % 8,48 jaitsi zen 2020an iazkoarekin alderatuta, eta 2021ean % 27,51 gehitu da 2020. urtearekin alderatuta. Bertan behera uzteen kopuru handiena izan zuten jarduerak pertsona kopuru handia biltzeko prestatuta daudenak dira: **kontzertuak, dantza-ikuskizunak, jaialdiak, ikus-entzunezkoen proiektzioak, eta abar**. Aitzitik, **haurrentzako jarduerak, konferentziak, eta ikastaro eta tailerrak** dira erronka digitalera azkarren egokitu ziren ekitaldiak, bertan behera uztek saihestuz.

Kulturaren
Euskal Behatokia
Observatorio Vasco
de la Cultura

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

ISBN 978-84-457-3658-6

9 788445 736586